

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На місяць . . . — м. 50 ф.
На 3 місяці . . . 1 » 50 »

(Ціна одного примірника 5 ф.)

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ.

РОЗСВІТ

Часопись громади „Самостійна Україна“.

**АДРЕСА РЕДАКЦІ
Й АДМІНІСТРАЦІ:**

«Ukrainisches Sekretariat»
Rastatt (Baden).

ВИДАЄ: ТОВАРИСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ РУХ“.

Раштат,

п'ятниця 1. лютого

1918.

Вісти з України.

Українські Установчі Збори.

„Діло“ з дня 27. січня, доносить із над кордону, що зараз на Україні відбуваються вибори представників до українських Установчих Зборів.

Ці вибори проходять без ніякого заколоту.

Про вислід виборів поки що немає певних висток.

Нове „українське“ правительство.

Як відомо нашим читачам із попереднього числа „Розсвіту“ в Харкові утворилося нове большевицьке правительство, котре називає себе правительством селян і робітників України. Як повідомляють із Петербурга, делегати цього нового правительства, Медведєв і Шахрай зложили на мировій конференції в Бересті, перед російською делегацією заяву, в котрій говорить ся, що Генеральний Секретаріат київської Центральної Ради не признаєть ся українським народом за своє правительство, а тому всі постанови його недійсні.

„Ми, сказано там далі,—приєднуємо ся до заяви російського правительства, котру воно оголосило 5. січня цього року й будемо брати участь у мирових переговорах, як частина російського правительства та згідно виступати з ним у всіх справах.

Усі заходи Центральної Ради від імені українського народу, це не що друге, як спроба української буржуазії протиділати бажанням і інтересам робучого народу України“.

Председатель російської делегації, Йоффе, прийняв цю заяву до відома, та подав їй на письмі делегаціям осередніх держав і дав свою згоду на те, щоб делегати харківського правительства брали участь у мирових переговорах.
„Fr. Zeitung.“ ч. 28.

Війна большевиків із Укранцями.

По вісткам, які виходять із большевицьких джерел, бої по Україні ширять ся все далі. Між иншим подають, що вплив київської Центральної Ради зменшуєть ся на користь харківського правління.

Большевики роблять заходи, щоби відтягти російські війська з українського фронту та зібрати їх на півночі проти України. Осьму армію удалось їм відтягнути, але далі натрапили вони на відпір зі сторони Українців.

Шеста російська армія, котра на початку боїв із Румунами мала успіх, під кінець потерпіла поразення від Румунів. Бої тривають далі. Здаєть ся, що Румунія хоче мати Бесарабію у своїх руках, як козир проти Росіян на мирових переговорах.

Поміж Київом і Полтавою знищена місцями залізниця й мости. Військо большевиків мало зайняти Кременчуг і звідтіля прямує на Київ. (На щастя показуєть ся, що це неправда!—Ред.) У Криму большевики розв'язали місцеву українську Раду. Большевики мали побити значні татарські військові сили та заняті Ялту й Феодосію.

Ведуть ся бої також на Уралі й на Кавказі. Виследи їх ще не відомі.

Базель, 28. січня. Як подають із Києва, українське військо, завдяки несподіваному маневрові, котрий воно виконало проти большевицького війська, розоружило два красногвардійських полки.

Поміж Гомелем (Могил. губ.) і Брянськом (Орловськ. губ.) Українці побити большевиків.
„Fr. Zeitung.“ ч. 29.

„Діло“ з дня 26. січня доносить, що голова управа румунської армії заявила про те, що всі румунські війська злучили ся з українськими військами.

Зєднаними силами Українці й Румуни рішуче поборюють большевиків.

Головні сили Українців і Румунів ідуть походом на Бендери й Кишенів.

Большевицька чваньба.

Петербурзька телеграфічна агенція розповсюджує вістки, ніби то большевицькі війська забрали Полтаву, Чернігів, Кременчуг та побити під Київом Українців і обсадили Київ.

Але по донесенням часописів „Діло“ й „Українського Слова“, які дістають новинки з над кордону, ці вістки про побіди большевиків над Українцями, які енергійно розповсюджують большевицька агенція, є цілком неправдиві.

А задля заспокоєння наших читачів додамо, що зараз до Києва зібрано поперх 200.000 українського війська.

Домагання матросів-Українців.

„Діло Народа“ з дня 24. грудня ст. ст. доносить, що 23. грудня до морського комісара, Дибенка, прийшли чотири матроси-Українці,—представники від ревельської й балтійської Ради, яка налічує поперх 12 тисяч людей й поставили йому домагання, щоби всім морякам Українцям балтійської фльоти дано змогу перейти до чорноморської фльоти.

Комісар Дибенко на це відповів, що в засаді він проти цього не має нічого, але зараз бажання Українців-моряків він не має змоги задовольнити, бо наколи Українці-моряки перейдуть до чорноморської фльоти, то цим самим у балтійській фльоті не буде потрібного числа фаховців-моряків.

Делегати на це відповіли комісарові Дибенкові, що на місце Українців-моряків правительство може забрати з чорноморської фльоти моряків неукраїнської нації.

А наколи моряки-Українці не будуть переведені правительством до дня 1. січня ст. ст., то тоді вони на свою власну відповідальність перейдуть до чорноморської фльоти.

Наказ Щербачова.

„Діло“ з дня 26. січня доносить, що головнокомандуючий українського фронту, генерал Щербачов дня 26. січня видав до свого фронту такий наказ:

„Від сьогодні урядовою мовою в усіх частинах, підчинених мені оружних сил, заводу виключно українську мову.

Акти та документи, писані неукраїнською мовою не будуть полагоджувані.

Це подати до відома всім українським відділам.—Щербачов“.

У Секретарстві для справ праці.

„Українське Слово“ з дня 27. січня доносить, що Генеральним Секретарем для справ праці, на місце Порша, який перебрав на себе провід у Секретарстві військових справ, Рада поклікала Івана Левинського.

Іван Левинський це бувший професор львівського технічного інституту.

Його царські війська під час окупації вивезли зі Львова до Росії, як українського закладника.

Договір України з Кубанню.

„Нова Рада“ з дня 20. грудня ст. ст. доносить, що з кубанським урядом Генеральне Секретарство для харчових справ заключило договір, по якому Україна має одержати з Кубані 1.000.000 пудів хліба, але за це Україна посилає на Кубань 100.000 пудів цукру.

Українські поштові марки.

„Діло“ з дня 26. січня доносить, що Генеральне Секретарство для справ пошти й телеграфів виробляє тепер умови конкурсу на малюнки українських поштових марок.

Є думка поставити художникам, які займатимуть ся виробленням цих малюнків, такі умовини:

1. Вибирати малюнок має сам художник;
2. Малюнок повинен бути один для всіх марок;
3. Число, яке означати ме ціну марки, повинно бути не на самім малюночку.

Нагороди за малюнки будуть призначені в розмірі 500, 300 й 200 карбованців.

Комісія розшукування річій старовини.

„Українське Слово“ з дня 19. січня доносить, що на доручення Центральної Ради створено українську комісію, що має завданням вивертати й списати всі річі української старовини, що переховують ся тепер у петербурзьких музеях, церквах і приватних будинках.

Головою цієї комісії є член етнографічного відділу російського музею, Волков, а членами комісії: Н. Мошляєвський, Єрмігажд, С. Тройницький, Н. Макаренко, маляр С. Яремін і Ковбасів.

На перших зборах членів цієї комісії обговорювала ся справа, які саме предмети, вивезені з України, підлягають розгляді комісії.

Деякі члени комісії предклали, що комісія має розглядати всі річі старовини, вивезені з України до Петербургу.

Але більшістю голосів членів комісії запала постановою, що комісія розсліджувати ме лише ті предмети, які походять із XVI. й XVII. віків.

Комісія має виготовити точний спис всіх таких українських річій старовини, які зараз переховують ся в Петербурзі.

Цей спис потрібний задля того, щоби Установчі Збори видали закон про передачу цих річій старовини на Україну, до українських музеїв.

Жидівська маніфестація.

У Києві відбула ся жидівська маніфестація з приводу проголошення Англією автономної Палестини.

Маніфестанти-Жиди проходячи по Володимирській вулиці, біля Педагогічного музею окликами „слава“ вітали Центральну Раду.

М. Грушевський—голова Центральної Ради, звернувшись до маніфестантів із промовою, в якій зазначив, що жидівський наїрід є одним із цілковито повноправних народів Української Республіки.

Маніфестанти на промову М. Грушевського відповіли окликами:

„Хай живе Центральна Рада“.

„Нова Рада“.

Індії й Україна.

Стокгольм, 11. січня. Українське інформаційне бюро доносить, що європейський комітет індійських націоналістів вислав до українського правительства в Київ і до мирової української делегації в Берестя таку телеграму:

У справі постанови Української Центральної Ради, виробити програму мира та предкласти її всім правительствам невртральних і воюючих держав, дозволимо собі пригадати українському народові та його визначним політичним провідникам деякі важкі завдання, які в дотеперішніх мирових програмах були зовсім, або нарочито неприємні.

Українці, найбільше гноблений наїрід у Європі, які власною народньою силою дійшли до самостійности, пригадують собі певно з симпатією й спочуванням на зовсім подібну долю Індійців, які є найбільше гноблений наїрід цілого світа.

Освобождення Індійців було б подією всесвітньо-політичного й всесвітньо-культурного значіння. Ми флексаємо надію, що наші щасливі товариші по неволі, Українці, будуть силою підпомагати національним змаганням індійського народу, й що українські заступники на мирових переговорах домагатимуть ся незалежности Індій, як основної умови тривалого світового мира.

Ми застерігаємо Українців, щоби вони не дали себе обдурити фальшивими англійськими донесеннями й звітами, в яких говорять ся, що індійський наїрід задоволений пануванням Англійців.

Зверніть увагу на сильний революційний рух серед Індійців.

Цей то рух має звільнити нашу безмілосердно висмоктвану й гноблену вітчизну з неволі й поставити її до нової культурної праці й до удержання світового мира.

Доти не буде тривалого світового мира, доки Індійці й Єгипет будуть у англійській неволі.

І ми просимо молоду українську державу, при виробленні мирової програми, захистити індійський наїрід і звернути увагу всіх правительств на вагу індійського питання для світового мира.

Статут української армії.

„Кієвская Мысль“ із дня 19. грудня ст. ст. доносить, що Генеральне Секретарство військових справ розіслало телеграфом усім українським військам тимчасовий статут про права й обовязки козаків-салдатів армії Української Народньої Республіки.

Зміст цього статуту такий:

1. Кожний горожанин Української Народньої Республіки повинен обороняти свій Рідний Край, життя й добробут його горожан від нападу ворогів.

2. Кожний горожанин, який стоїть у рядах армії Української Народньої Республіки, носить назвисько—козак.

3. Козаки всіх родів оружжя рівні в своїх горожанських правах і несуть рівну відповідальність за свої вчинки перед законами Республіки.

4. Ніяких привілованих військових відділів не може бути, й ніякі козаки окремих родів оружжя не користують ся окремими правами й привілеями в порівнянні з козаками других відділів військ.

5. Усі козаки української народньої армії поза службою користують ся цілковито й необмежено всіма правами горожанина, які добула революція, але лише тоді, наколи будуть ви-

конувати всі обовязки вільного горожанина Української Народньої Республіки.

6. На службі, в строю та бою кожний козак користується правами й несе обовязки відповідно своїй положенню на службі, які зазначені в статутах: стровому, полевому й у других.

7. Офіцерський стан в українській народній армії касується, а службове положення кожного козака визначається лише дорученнями йому до виконання обовязками.

8. Поступ у службовому положенні кожного козака залежить лише від його здатности до служби, військової гідности, второности, освіти і знання військових справ, а по цьому кожний козак може займати службову посаду, наколи він буде відповідати цим умовам.

9. а) Козаки, котрі виконують службові обовязки, носять такі назвиська а) козак б) роевий (отдєльоний) в) четар (взводний) г) бунчужний (фельдфебель) г) півсотенний (полуротний) д) сотник (ротний) е) курінний (батальоний, ж) осавул (заст. полковника) з) полковник і) атаман бригади к) атаман дивізії л) атаман корпусу м) атаман армії і т. д.

10. В українській народній армії в межах полку і великого міншого окремого відділу на всі посади, починаючи з рядового й кінчаючи курінним, козаки зі своєю старшиною (командним складом) вибирають для цих посад начальників, яких предкладають на затвердження полковникам. Вибраний козаками зі старшиною може бути усунутий із тієї посади; на яку його вибрано, лише після умотивованого відклику (цебто, козака може усунути з посади вище начальство після докладно поданих причин, через які по закону козак не має права виконувати доручених йому обовязків).

11. На всі посади, починаючи від осавула й вище, козаки призначають ся наказами від військового Генерального Секретаря.

12. Військові Ради мають право умотивованого відклику осіб командного складу (старшини).

Замітка. Наколи цей відклик зроблено без поважних причин задля цього, то тоді на нього дивлять ся вже як на зниваження чести козака, й винуваті в цьому відповідають перед судом Української Народньої Республіки.

13. Коли козака призначають, або вибирають на посаду, а також і переводять із одного відділу в другий, то відповідні Ради дають свідоцтво про його службу й діяльність.

14. Уся військова старшина, призначена до видання цього статуту, лишається й на далі на своїх посадах і може бути змінена лише так, як це зазначено в статуті.

15. Головна сила кожної армії складається з ладу, організації й дисципліни, що є можливим лише при умові, коли всі козаки, крім загальної чесности, будуть чесні й щирі в виконанню своїх службових обовязків.

16. Службові обовязки на козака-Українця накладає не начальство (старшина), а Рідний Край, а тому невиконання їх є зрадою Рідного Краю.

17. Кожний козак повинен виконувати свої обовязки в межах своєї посади, наприклад, полковник не може бути телефоністом, а звичайний козак не має права командувати полком.

18. Кожний козак повинен виконувати накази свого начальника негайно й без суперечень, крім тих, які явно суперечать законам Республіки й можуть їй принести шкоду.

19. Відповідальність за наслідки наказів несе той начальник, який видав цей наказ.

20. Кожний козак повинен вислухати наказ начальника мовчки; на випадок сумніву козак має ще раз спитати, про що йде річ. Після розяснення й підтвердження наказу козак має виконувати його без спротиву, наколи розяснення підтвердить законність наказу, а наколи ні, то козак має негайно повідомити про цей наказ вище начальство.

21. Кожний козак за невиконання законного наказу відповідає, як дисциплінарним порядком, так і перед судом. Козак має пам'ятати, що невиконання наказу вноді може послужити причиною великого нещастя, як то: погибелі багатьох людей, або загірнення військової справи.

22. Кожний козак, звертаючи ся до старшого, як це було в запорозькому військові, повинен говорити: „пане роевий“, „пане полковнику“ й т. д.

23. Кожний козак, наколи він займає посаду начальника, повинен поводити ся в цивільному життю з підчиненими йому козаками як рівний із рівним, на службі ввічливо, але разом із цим, не ламаючи порядку, вимагати точного й безперечного виконання своїх наказів.

24. Начальник, який не звернув своєї уваги на ламання порядку підчиненими йому коза-

ками, відповідає за це перед законом, бо він цим самим допускає до ламання сили української народньої армії, а разом із цим і свого Рідного Краю.

25. Проступки, які ламають лад у армії, крім звичайних проступків є такі: відмовлення виконати наказ, лїннєство, пїянєство, завзята гра в гроші, спїзнєння на службу й иньчі ламання військового порядку.

26. Всі начальники є відповідальні за строве й боеве виготовлення свого відділу, за військовоє обучение його, за вагу—його й за боеву здатність усіх своїх підчинених козаків. Усі начальники повинні вжити всього свого впливу на те, щоби закрїпити між козаками товариські відносини та єдність.

27. Військові Ради повинні допомогти начальникам у виконанні ними цієї великої й важкої справи.

28. Дисциплінарна власть належить відповідним військовим Радам, які при наложенню на винуватого козака кари кермують ся законами Української Народньої Республіки.

29. Наколи ціла Рада, або окремі її члени не використовують своєї дисциплінарної власти задля встановлення ладу, то члени Ради відповідають за це по закону, як за невиконання власти.

30. Підчас бою командант має право силою заставити кожного козака виконувати боеві накази.

31. Головною силою в підтримуванні в народній українській армії твердого порядку повинні бути виборні військові Ради й суди, які існують на підставі окремих статутів.

32. Всі козаки на службі носять установленний для всіх української народньої армії однострій (форму).

Замітка: Зразки одностроїв затверджують ся військовим Генеральним Секретарем.

Ізза переходового революційного часу поки що не може бути вироблений постійний й повний статут.

А задля цього ці всі коротенькі правила треба лічити тимчасовими, й до них повинні зробити ся відповідні зміни й додатки відповідно домаганням часу й умовинам життя.

Більше подрібні й закінчені правила будуть вироблені й затверджені Центральною Радою у згоді з волею всієї армії й народу.

Підписав цей статут Генеральний Секретар військових справ Петлюра.

Вісти з Росії.

Незадоволення урядуванням большевиків.

Незадоволення большевиками й їх безоглядним поступованням прибірає що раз більші розміри.

„Карлсруер Тагблат“ із дня 29. січня доносить, із Відня:

„Соціал-революціонери, члени розв'язаних Установчих Зборів, випустили прокламацію до російського народу, яка починається словами: „Красіві потрібний мир... Між тим вияснило ся, що большевики не дали мира й тим одурили сподівання армії. Негайно ж повинна бути зложена комісія з дійсних представників народу. Ця комісія повинна мати широкі уповноваження до того, щоби вона мала змогу негайно допровадити до чесного, демократичного мира“.

Центральний комітет поміркової, соціалістичної партії розповсюдив по всій Росії маніфест, звернений проти Ленїна, Троцького й большевиків. У нїм обвинувачуєт ся Ленїна й иньчих провідників у тому, що вони під іменем соціалїзму виконують панування терору (постраху). Часи й режим теперіще грізніші, чим були під час панування царату.

Партія уміркованих соціалїстів бажає скликання нових Установчих Зборів.

„Карлср. Тагбл.“ з дня 29. січня доносить за Пет. тел. аг.: „Народній комісар Антонов оповіщає, що міста Кременчуг, Ромодан і Путивель уже в руках большевиків. (За рано похвалив ся!—Ред.) Біля Бахмача відбувають ся бої. Біля Олександрівська після гарячого бою піддало ся (?) 14 відділів козаків. У Севастополї влада „советів“ признана. Частина української чорноморської флоти прилучила ся до „советів“.

Поляки проти большевиків.

Польські легіони, як поутворювалися в Росії ще під час урядування Керенського, до цього часу не брали участі в горожанській війні, котра тепер обхопила майже цілу Росію. Коли ж большевики арештували деяких провідників польських військових організацій та загрозили розоруженням польських військ, то останні, як доносить „Базл. Нахр.“ з дня 29. січня, заняли місто Оршу в могилівській губернії. Вони розбрали залозу міста й заняли поблизькі залізничні станції, де також розбрали варту.

Положення в Петербурзі.

„Франкф. Цайт.“ з дня 31. січня доносить, із Стокгольму:

Засідаючий тепер у Петербурзі конгрес робітничих, салдацьких та селянських „советів“, складається з 650 членів, із яких 520 большевиків і 100 лівих соц.-рев. Опіраючись на цей конгрес, большевики вживають усіх засобів, щоби перешкодити Україні заключити окремий мир.

Большевики боять ся, що армія з полонених Українців (цеб то з нас—Ред.), яка повернеться на Україну, може бути дуже небезпечною.

Тимчасом большевики послали проти України війська, які вони задля цього забрали з північного фронту.

Пайка хліба в Петербурзі зменшилася до 50 грамів (1/8 фунта) на душу.

Поміж населенням міста ширяться хвороби, з яких найбільше люте плямистий тиф, який є наслідком голодування.

Безробітна інтелігенція.

„Нова Рада“ з дня 22. грудня доносить, що в Петербурзі тепер велике число безробітної інтелігенції—страйкуючих чиновників і служачих у різних інституціях.

Лікарі, юристи, офіцери й санітари не мають хліба, щоби прожити з дня на день.

Кадри цих інтелігентних робітників постановили заснувати загальну спілку (кругову артілю) інтелігентного пролетаріату.

Члени артілі будуть розгружувати вагони, чистити вулиці й двори, возити дрова й вугілля, продавати газети й т. п.

Стан російської армії.

„Карлер. Табл.“ з дня 31. січня подає телеграму генерала Бунч-Бруевича, начальника штабу головної рос. команди. В цій телеграмі генерал повідомляє про дуже злий стан російської армії. Армія не має ніякої сили, багачко частий фронт оголений, а де є війська на фронті, то на версту припадає не більше 160 штиків. Резерви не хочуть змінити товаришів, котрі сидять у окопах. Велику кількість здібних і досвідчених начальників скинуто при виборах, а тому в теперішній склад штабів увійшли люди недосвідчені, й штаби та інші влади скоро мусіти муть залишити працю, бо серед таких обставин ніхто не може працювати. Порядку в армії нема ніякого; накази не виконують ся. Господарчий стан також у повному розладі. Коний майже зовсім немає. Окопи розвалюють ся, а дротяні перешкоди усунені салдатами задля облегчення братання й торговлі.

Відбити в потребі удар, нема ніякої можливости.

Страшна статистика.

Пановання большевиків на всьому відбивається, а головне на фабриках та заводах.

Про це „Українське Слово“ з дня 27. січня доносить ось що:

В московськiм промисловiм окрузі спинило свої роботи 136 промислових фабрик.

На цих фабриках працювало 136 тисяч робітників.

Крім цих фабрик ще спинили роботу 224 різних підприємств, де працювало 250 тисяч робітників.

А в найблизчій часі ще має припинити роботу 111 підприємств, де працює 103 тисячі робітників.

Що ж думають робити з цими робітниками керманачі зі Смольного Інституту, Ленін з Троцьким? Чи не задумують вони з цієї армії безробітних організувати червоногвардійську армію та виповісти всьому світові війну?

Конфіскації.

„Базлер Нахрiхтен“ з дня 29. січня доносить: Народні комісарі оголосили, що все майно „Всеросійського Союзу Городів“ і „Червоного Хреста“ переходить у державну власність.

Головні управи цих організацій розв'язано.

Козаки проти Каледіна.

„Нає Бад. Л.-Цайт.“ з дня 31. січня доносить, що 20 козацьких полків повстали проти Каледіна й постановили перебрати всю владу на Донеччині у свої руки.

Вони заарештували 18 офіцерів вищих чинів.

Зірвання дипломатичних зносин між Росією й Румунією.

„Карлер. Табл.“ із дня 29. січня, повідомляє: „Петербургський уряд порвав усі дипломатичні зносини з Румунією. Румунське посольство буде вислане найкоротшою дорогою за кордон. Грошевий скарб (золото) Румунії, який є зложений у Москві, числиться ся недоторканим для румунського можновладства.“

Уряд „советів“ бере на себе відповідальність за переховування цих грошей і за віддання їх румунському народові.

Петербург, 29. січня. Румунське посольство одержало в дві год. по обіді наказ на протязі 10 годин виїхати з Росії.

Посольство виїхало о півночі, 30. січня у Стокгольм.

Мирові вісти.

Мирові переговори.

„Франкф. Цайт.“ з дня 30. січня повідомляє з Берестя, що там уже знов зіхали ся мирові делегації, котрі були розіхали ся на 10 день, щоби дати звіти своїм державним урядам про перебіг мирових переговорів. Повне засідання делегацій, призначене на 29. січня, відложено на 30. січня.

Українська делегація Центральної Ради 28. січня також виїхала вже з Києва.

Як повідомляє „Франкф. Цайт.“ з дня 30. січня на третьому всеросійському (большевицькому) конгресі робітничих, салдацьких та селянських „советів“ Троцький проголосив довгу промову, в кінці котрої заявив: „Російська делегація на мирових переговорах не відступить від своїх жадань. Вона не заключить сепаратного (окремого) мира. (А чого-ж їде до Берестя?! Виходить, що Троцький грає там комедію. Ред.). Революційний рух захоплює вже Польщу й Англію. Під власть імперіалістичних та буржуазійних правительств підложені міни. Європейський пролетаріат нам допоможе. Ми боремо ся за спільне діло й ми переможемо“...

Берлін, дня 26. січня. Комісії осередніх держав і Росії, котрі ведуть у Петербурзі народи в справі виміни інвалідів і цивільних осіб, продовжують ся далі. У справі виміни інвалідів прийшли до згоди в той спосіб, що їх будуть вимінювати через фронт.

Також кореспонденція й пакунки для полонених на далі будуть іти через фронт.

В інших справах, які торкають ся полонених та цивільних осіб, порозуміння наразі ще не досягнута, але наради продовжують ся без перешкод.

Переговори між Україною й Туреччиною.

„Франкф. Цайт.“ із дня 29. січня містить спізнену телеграму з Царгороду про приватні переговори української делегації з турецькою делегацією.

У Бересті українська делегація мала дня 7. січня приватні сходи з турецькою делегацією.

Після короткого спомину історичних відносин України й Туреччини, комісії прийшли до висновку, що вони на мирових переговорах, не як вороги, а як приятелі прийдуть до згоди.

Туреччина цікавила ся, як за далеко будуть сягати кордони України, на що українська делегація відповіла, що кордони поміж Німеччиною й Австрією будуть установлені на конференції в Бересті.

Кордон між Росією й Україною ще не установлений.

Далі порушувала ся справа Дарданелів, на розрішення якої Українці покладають велику вагу. Турецька делегація відповіла на це, що вона згодиться на свобідний прохід української торговельної флоты лише в мирний час.

Поставлено запит Українцям, які відносини існують між Кавказом і Україною. На це Українці відповіли, що тепер відносини найкращі, й Українці надіють ся задержати їх й на далі між Україною й Кавказом.

Вісти зі світа.

Воєнні цілі осередніх держав.

Дня 24. січня с. р. виголосили—німецький державний канцлер, граф Гертлінг, у головнім відділі парламенту, та австро-угорський міністер заграничних справ, граф Чернін, у відділі для заграничних справ австрійських делегацій—промови, що відносять ся до справи миру та до воєнних цілей осередніх держав.

Подаємо зміст цих промов.

Граф Гертлінг указав перше в своїй промові на трудність у мирових переговорах із Росією, що й є причиною, що мирові переговори тягнуть ся так довго. Та помимо труднощів надіється канцлер, що до миру з Росією таки прийде.

Краще стоїть справа мирових переговорів із Україною. З Україною, з якою має Німеччина інтерес у господарських справах, надіється граф Гертлінг скоро підписати мировий договір.

Трохи инакше представляється ся справа загального миру. Союзникам Росії дана була можливість до 4. січня приступити на основі „мир без заборів і воєнних відшкодовань“ до мирових переговорів, але ніхто з антанту не покористував ся цією можливістю. Результатом того є те, що тепер Німеччина в ніякому разі не почуває себе звязаною, щоби не замирити ся з Росією на окремих умовах.

Одначе замість очікуваної непосредньої відповіді союзників на запитання до мирових переговорів—впали посередні відповіді з боку Англії та Америки. Англійський перший міністер, Лйойд Джорж, та президент Злучених Держав Америки, Вільзон, виголосили в своїм часі *) бесіди в справі миру.

Щодо бесіди англійського міністра, то треба сказати, що мова державного керманача Англії вже не така воєнничя, як це бувало давніше. Та з бесіди Лйойд Джоржа пробивається все це таки нотка, що війна ця розпочала ся з вини Німеччини. Супроти цього треба сказати, що причиною війни є не що інше, як імперіалістична політика Англії, яка прямувала до того, щоби оточити Німеччину союзом держав, який вона задля цього утворила з республіканською Францією та царською Росією.

Щодо бесіди Вільзона, то в ній також немає вже зачіпливого тону. На 14 точок мирової програми Вільзона можна відповісти ось що:

1) точка. Тут виставлено домагання явних міжнародніх договорів. До цієї справи не має нічого завважити німецьке правительство. Німеччина може перша пристати на явність міжнародніх договорів.

2) точка. Жадається вільної плавби кораблів по морю. Ще жадання може виставляти Німеччина й зі свого боку. Одначе, чи свобідна плавба по морю буде забезпечена, як будуть існувати такі морські кріпости як Гібральтар ¹⁾, Мальта ¹⁾, Аден ¹⁾ й інші?

3) точка. Домагається ся усунення всякої господарської війни. Також і Німеччина засуджує господарські війни тому, що вони можуть послужити в будучині притокою до різних воєнних комплікацій.

4) точка. Торкається ся справи загального роз-

*) Гляди „Розсвіт“ ч. 3. і 5. Ред.

¹⁾ Ці кріпости належать до Англії. Ред.

оруження. В цій справі подала Німеччина вже раніше свою згоду. Граф Гертлінг думає, що до загального розбросення присилує по війні європейські держави їх фінансове положення.

5) точка. Щодо полагодження колоніальної справи, то в цій справі пристойть, на думку німецького канцлера, більше право Англії, сказати своє слово, тому що Англія має найбільше колоній.

Розв'язка цього питання стрінеться, очевидно, на перепони.

6) точка. Відноситься до опорожнення завойованих російських земель. Вмшувати в цю справу не може допустити Німеччина, наскільки союзники не згодні вступити в мирові переговори. Це є тепер справою виключно Німеччини та Росії.

7) точка. Щодо справи Бельгії, то Німеччина ніколи не мала заміру насильно приєднати собі бельгійських земель.

8) точка. Також французьких земель не гадає забрати Німеччина, але ці землі є добрим залогом за німецькі землі (німецькі колонії в Африці). Ред.)

Про віддачу Альзасії й Лютарингії не може бути й мови, тому що в Альзасії й Лютарингії є 87 процентів населення, що балакає німецькою мовою—а тільки решта 13 процентів французького населення.

9, 10. й 11) точка. Відносять до справ, що торкаються Австро-Угорщини, й тому в цих справах має голос Австро-Угорщина.

12) точка. Торкається справ Туреччини. Становище Німеччини до них таке саме, як до справ Австро-Угорщини. Граф Гертлінг каже, що збереження цілоти Туреччини, це не тільки в інтересах турецького народу, але також в інтересах Німеччини.

13) точка. Справа Польщі. В цій справі мають більше слово осередні держави, тому що не Антант, а вони увільнили Польщу від царського режиму, який національно гнобив поляків.

Остання 14. точка. Говорить про майбутній союз народів.

До цієї справи відноситься німецьке правительтво прихильно й буде зі свого боку підтримувати думку взаємного порозуміння між народами.

Вкінці додав граф Гертлінг, що справа взаємного порозуміння та загальною справою загального миру не може здійснитися доти, доки Антант не запоручить ненарушимості цілоти німецької держави.

Подібний зміст і бесіди графа Черніна. Граф Чернін вказує також на трудність ведення мирових переговорів. Як приклад приводить він справу двох мирових делегацій з боку України—а то делегацію Української Центральної Ради та делегацію харківської Ради большевиків. Обидві делегації не признають одна за одною права балакати від імені цілого українського народу.

Та помимо цього гадає граф Чернін, що всі труднощі вдасться таки побороти й що мир із боку Австрії не стріне на ніякі перепони.

Та не тільки мир із Росією, Україною, Фінляндією й Кавказом на порозі, але також і загальний мир вже недалекий. Це підтверджує мирова програма Вільзона.

На думку графа Черніна програма Вільзона надасться зовсім добре до дальшої пересправи в цілях миру. В поодиноких точках цієї програми сходиться граф Чернін у поглядах із німецьким канцлером.

Події в Фінляндії.

Горожанська війна, яка ведеться майже в цілій Росії, перекинулася і на Фінляндію, та починає захоплювати чим раз більші круги фінляндського суспільства.

Утворилися робітничі Ради на взірці російських робітничих Рад, які створили тимчасову владу пролетаріату. Також солдати, прихильні соціалістичному рухові, повтворювали червоні гвардії й захопили в кількох містах владу у свої руки.

Супроти цих подій стоять міщанські верстви фінляндської суспільності, але вони безрадні, тому що весь рух іде від большевиків із Петербурга та знаходить підтримку в большевиків. Большевики, вірні ідеалі соціальної революції, не тільки не стягають російських військ із Фінляндії, але шлють у поміч фінляндським робітничим Радам ще свіжі війська.

Так то після останніх вісток із Фінляндії вдалося фінляндським соціалістам при помічі російських большевицьких військ повалити фінляндське правительтво, розв'язати фінляндський сейм та запанувати в цілій полудневій

Фінляндії й в столиці її, Гельсінґфорсі. Північна частина Фінляндії та захід є ще в руках старого правительтва, яке організує білі гвардії й при помічі цих військ, що рекрутують ся головно з міщанських кругів, задумує вдержати ся при власті. Але ледви чи вдасться давньому правительству остатися паном ситуації.

За новим революційним рухом стоїть все робітництво Фінляндії, яке грозить генеральним страйком, коли старе правительтво не уступить. Так то, не вичікуючи відповіді на ультимат, залізничники та поштовики вже застрайкували.

Як розвинуть ся події далі—сказати наперед тяжко. Фінляндське правительтво, яке вишло з Гельсінґфорсу в невідому місцевість мало зажадати від Швеції помочи супроти того пожару, який заняв ся в Фінляндії. Чи дасть Швеція поміч Фінляндії, не знати. Однак європейські, а особливо північні, держави призадумують ся над тим, як устерегти ся пролетарийської революції, що жевріючим полум'ям бухає з центра Росії.

ВІЙНА.

(На підставі німецьких звідомлень).

ЗАХІДНИЙ ФРОНТ.

На різних частинах фронту артилерійські бої.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ФРОНТ.

Італійці розпочали офензиву й провадять її далі. Коло гори Сиземоль напад італійців відперто. Гірські позиції Баль-Веллія й Кольдель-Россо після гарячого бою остали ся в руках італійців.

На інших фронтах нічого нового.

3 таборового життя.

„Просвітна Рада“. У суботу 26. січня відбуло ся засідання „Просвітної Ради“.

Після прочитання та затвердження протоколу попереднього засідання, обговорював ся бюджет на слідуєчій місяць і справа запомог деяким учителям.

З огляду на те, що учительські курси трохи перешкодили веденню школи в лязареті, пропонувало ся змінити години цих курсів, але, не маючи свободних інших годин, ухвалено залишити старі години з тим, що лекції на курсах кінчатимуть ся точно в свій час й тоді не перешкоджатимуть другим викладам.

При вільних внесеннях т. Паращук повідомив, що в ганчарні є учні, що кінчають містенський курс. Їм треба видати свідоцтва. Було бажано, щоб цією справою зайняла ся „Просвітна Рада“.

Маючи на увазі те, що екзамен робити муть ся не лише з обсягу виробів, але й з читання, писання і т. п., ухвалено перевести ці екзамені вибраній комісії, що має й видати свідоцтва. В комісію увійшли т. т.: Сімович, Патай, Кващенко й Паращук.

Також ухвалено влаштувати виклади про театр і драматичну штуку та написати про це статтю в часописі. Доручено це т. др. Сімовичеві. Рішено також вплинути на інші т-ва, аби вони не займали часів, що призначені для господарських викладів. Під кінець висказано бажання, щоби новоприбувші вчителі вступили в „Просвітну Раду“.

Виклади по сільському господарству. З початком цього року заходом „Просвітної Ради“ розпочали ся в нашій таборі виклади по сільському господарству. Ці виклади перейняли на себе фаховці по сільському господарству, які організували цілі курси по цьому предмету. Ці курси мають на меті в можливо-найкращій часі познайомити слухачів із раціональним (правильним), веденням сільського господарства, щоби, повернувши на Україну, підняти господарську культуру та розбудити в масах цікавість і знання, що до кращої господарки.

На перший час взято: полеводство, садівництво й бжильництво, а як додаткові й необхідне, для кращого зрозуміння господарювання, рівнобіжно ведуть ся виклади з ботаніки, фізики й хемії.

Виклади відбувають ся, що вівторка й четверга о 7. годині вечором у Великій Салі.

Товариство „Український Рух“. У четвер, 31. січня відбуло ся засідання Управи „Руху“, на якому обговорювали ся організаційні справи.

На першу точку було поставлено питання про ревізійну комісію, через те, що один член її відїзжає на Україну, а другий дуже занятий у Спільці й не може завше бути при тов. „Рух“. Це питання після обговорювання зістало ся відкритим.

Далі обговорювала ся справа з помічником секретаря, який займав ся би робітничими командами, що доручено, поки що, т. Вдовиченкові.

З огляду на те, що т-во має лише одного коректора, якому за тяжко самому переводити коректу, ухвалено притянути ще двох т-шів щоби вправляли ся в коректі.

В справі збільшення складачів, ухвалено й на далі стягувати їх до табору.

4. Віче. У середу 30. січня в Великій Салі відбуло ся загальне таборове віче.

Вибраний председателем т. Черчик, оголосив денний порядок, у який ввійшов і звіт Центрального Комітету, що вже кілька тижнів не давав ся. Такий звіт дав голова Центрального Комітету, т. Скорик, повідомивши, що який час не давав ся звіт Комітету тому, що нічого не приходило в Комітет. Цими ж днями одержано 795 бан. рисової каші, 245 кл. цукру й 70 кл. чаю; все це роздано в таборі й на команді 54 F. Rastatt, при чім, чаю видано 66 кл. 800 гр. на 835 чол. в таборі й на ком. 54 F., а 4 фунти 400 гр. на прибувших, у табор 30 чол. цукру 224 кл. 500 гр. на 835 чол., а решта на прибуваючих.

Ще в Комітет прийшов дублікат на 21 ящик подарунків, але вони ще не одержані. Далі дав звіт касір Комітету, зазначивши, що в касі є 71 марка з фен. і 469 мар. у касіра Генеральної Старшини, однак за останні 2 місяці в Комітет дуже мало поступає жертв. Щоби запобігти цьому, треба розвести широку агітацію в таборі й на командах, маючи на увазі, що ці гроші йдуть на хорих та інвалідів.

Реферат про світові події виголосив т. Миколаєвич, обрисувавши положення на фронтах, у Росії та на Україні, а далі застановив ся на мирових переговорах у Бересті, подавши надію на можливе заключення окремого мира України з осередніми державами, який українська делегація розуміє, як початок до загального мира.

Відїзд інвалідів. У четвер, 31. січня відїхали з нашого табору 102 люда хорих та інвалідів для виміни в Росію. Для проводу їх, до залізничці, перед табором, зїбрали ся таборові робітники, приятелі й ин. полонені. О півдо четвертої години по полудні прийшли в супроводі таборової оркестри хорі з лязарету, а в 4 годині підїхав сюди потяг, в який вони й всіли.

Тихо, без великих та грімких промов, але під звуки музики й з щирими бажаннями від товаришів—живими й щастливими повернути на Україну та працювати для свого Рідного Краю,—відїхали ті, що ще недавно й не мріяли так скоро побачити Рідний Край, сімю, свою дружину т. д.

Щаслива ж дорога Вам, щирі сини України!

ПОЧТОВА СЕРИЖКА.

Товаришові Л. Горілику. У Вашій справі зроблено заходи. А т. М. Рибак відїзжаючи, як хорий, до дому, бажає Вам всього найкращого.

Тов. Биховенко, відїзжаючи на Україну здоровить усіх т-шів на Волині, а з окрема т. Усенка, Косановського і Клинецького, та бажає всім гарного здоров'я, успішної праці й скорого повороту в Рідний Край.

ОПОВІСТКИ.

До товаришів на робітн. командах!

Подекуди товариші погано зрозуміли своє теперішнє становище, від коли почали ся мирові переговори. Вони думають, що їх уже не обов'язують давні закони й кидають свої заняття. Звертаємо увагу товаришів на те, що тим способом вони самі собі утруднюють своє становище, бо доки нема підписаного мира, доки не появило ся окремих законів про полонених,—не може бути ніякої зміни в житті полонених. Кожний, хто розуміє інакше теперішній час, неспівомо, або й свідомо собі шкодить, бо виставляє себе на небезпеку не попасти у перші транспорти при виміні полонених.